

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára

Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyed évre 15 L, egyes szám 5 LA Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lui 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

Meghívó

Összes helyi csoportjainknak!

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége
folyó évi március hó 16, 17 és 18-án Clujon (Kolozsvár) tartja

III-ik küldöttközgyűlését.

A napirendet a központi vezetőség a következőkben állapította
meg:

Napirend:

1. Vezetőség jelentése.
2. Új vezetőség választása.
3. a) A munkásság gazdasági helyzete.
b) Szervezkedés.
4. Hetijárulék és segélyek szabályozása.
5. A munkásság beteg- és balesetbiztosítása.
6. Alapszabályok módosítása.
7. Indítványok tárgyalása.

A közgyűlés és a küldöttek választása tekintetében az alapszabályaink
23-ik §-a az irányadók, melynek idevonatkozó részét alább közöljük:

a) A közgyűlés áll: a szakszervezetek közgyűlései által választott küldöttekből, a központi vezetőség és a felügyelő-bizottság tagjaiból, a központi és kerületi titkárokból. Mindegyik csatlakozott szakszervezet jogosult a kongresszusra küldeni: 100 tagig 1 küldöttet, 300 tagig 2 küldöttet és minden további 300 tag után még 1-1 küldöttet. Oly csoportok, melyek több küldöttre vannak jogosítva, mandátumaikat egy küldöttre is átruházhatják, de háromnál több megbízással egy küldött sem bírhat.

Minden szakszervezet annyi szavazattal bír, ahány küldött választására jogosítva van. A küldöttek számát azon tagok száma határozza meg, akik után a közgyűlés egybe-
hívása előtti három hónapban (október, november, december) a járulékok a központba beküldtek. Oly szakszervezet, mely a kongresszus előtti három hónapban nem teljesítette kötelességeit a szövetséggel szemben, nem képviselheti magát a közgyűlésen.

b) A közgyűlés határozatképes, ha a megjelent küldöttek a szövetségi tagok két-harmad részét képviselik. Ha a közgyűlés nem határozatképes, úgy legkésőbb két hónap mulva újra összehívandó s ez esetben a megjelentek számára való tekintet nélkül jogerős határozatokat hoz.

c) Szavazati joggal bírnak a kifogástalanul kiállított mandátummal felruházott összes szakszervezeti kiküldöttek. Mindenki annyi szavazattal bír, ahány mandátuma van. A központi vezetőség és a felügyelő-bizottság tagjai, a szövetség központi és kerületi titkárai, amennyiben valamely szervezettől nem kaptak volna mandátumot, a közgyűlésen csak tanácskozási joggal vesznek részt.

d) A határozatok szótöbbséggel hozhatók. A szavazás kézfelemeléssel vagy — a küldöttek egyharmadának a kívánságára — titkos szavazással történik.

Fontosabb határozatok hozatalánál — ha a központi vezetőség vagy a küldöttek egyharmada ezt kéri — az elnök köteles elrendelni a tagok száma szerinti szavazást, mely esetben minden küldöttnek annyi szavazata van, ahány tagot képvisel.

e) Indítványokat a közgyűlés elé nyújthat mindegyik csatlakozott szakszervezet azzal a feltétellel, hogy azokat legalább 14 nappal a közgyűlés megtartása előtt a központi vezetőségnek betérjeszti. A közgyűlés folyamán tett indítványok csak az esetben bocsáthatók tárgyalás alá, ha a küldöttek legalább egynegyed részének az aláírásával vannak ellátva.

f) Az ügyrendet a közgyűlés maga állapítja meg. A közgyűlés jegyzőkönyvét az elnök és egy jegyző írja alá és külön erre a célra választott két közgyűlési tag hitelesíti.

g) A kongresszusi küldöttek költségeit teljes egészében az illető szakszervezetek viselik.

A központi vezetőség.

Kongresszust tartunk

18 hónapi nehéz harc után kongresszust tartunk, hogy visszatekintsünk az elvégzett munkálkodásunkra és erőt merítsünk a további harcainkhoz. Egy vas-munkás kongresszus minden országban fontos esemény a munkásmozgalomban, tekintve azt a szervezett erőt, amit a vasmunkásság a szakszervezeti mozgalomban képvisel, ami még fontosabbá válik a fejlődő üveg- és vegyipar munkásságával való megerősödés folytán. A kongresszusunk határozatai irányadóul kell hogy szolgáljanak a jövőre, mert mi magunk akarunk a magunk sorsa felett határozni. Kötelessége tehát a szövetségünk minden egyes öntudatos tagjának, hogy a kongresszus nehéz munkájából kivegye a részét olyan küldöttek választása által, akiknek a személye garancia arra, hogy minden külső befolyástól mentesen, tényleg a szakszervezeti mozgalom megerősítését tartják a legfontosabb hivatásuknak.

A huszonnegyedik órában végre félre kell tenni a kicsinyes kérdéseket, hogy a szövetségünket megerősítve, ellenállóképesebbé tegyük a folyton erősödő munkaadói szervezetekkel szemben. Ezt csak úgy érhetjük el, ha minden egyes tag harcos katonájává válik a szakszervezeti eszmének és új tagok megnyerésével mindjobban kiszélesíteni igyekezik a szakszervezet működésének a határát.

Vasmunkások! Szaktársak! Ez a kongresszus méltó kell legyen a romániai vasmunkások öntudatához és még erősebbé kell hogy összekovácsolja a szövetségünkbe tömörült összmunkásságot.

Közgyűlés Zernestén

Január 27.-én a zernesti szervezett munkásság közgyűlésre jött össze, hogy állást foglaljon a szakszervezeti kérdésekben és határozatában leszögezze a munkásság akaratát.

A közgyűlésen György szaktárs képviselte szövetségünket. Az egységesnek csufolt szövetség nevében Ghempet titkár és Ábrahám Icig titkárok jelentek meg. Az országos szaktanács képviselőjében Fluerás elvtárs, az Országos Szaktanács elnöke jelent meg. Az országos szakszervezeti kongresszuson felosztott brassói kerületi szaktanácsot Szabó Gramazi Gyula képviselte.

Mindjárt a közgyűlés elején Velcsa szaktárs az elnöki megnyitójában súlyosan elítélte Ghempet és társai urakat, kik egyenlenséget vittek az egységes zernesti munkásság soraiba és independens jelszót hangoztatva, elakarták szakítani a zernesti munkásságot a szövetségünkől, csak azért, hogy annál könnyebben csatlakoztathassák az ők közkereseti társaságukhoz. A közgyűlés a Ghempet urék elleni méltó felháborodásuknak hangos pofuj és szégyen szavakban ad kifejezést az elnöki bejelentések alatt. Azután Fugács elvtárs tárgyilagossággal mondott ítéletet az egységes jelszót hangoztató, de valóban romboló munkát végző urakról, akik csak azért akarták elszakítani a csoportot a régi kipróbált szövetségől, hogy ezt Moszkvában az ők érdemeiknek tudathassák be. A nagy éljenzéssel fogadott temperamentumos beszéd egyes szavai súlyos pörölycsapásként hullottak a bűnük tudatában meglapult „egységes” urakra s már-már a szabad levegőre kívántak volna távozni, ha az erős embergyűrű azt lehetetlenné nem tette volna. Azután Fluerás elvtárs az országos szakszervezeti mozgalom jelentőségéről tartott mélyreható előadást, ismertette a munkásságra váró nagy feladatokat. Külföldi példákkal igazolja megállapításait. A zsufozásig megtelt teremben mindvégig nagy figyelemmel hallgatja a munkásság a Fluerás elvtárs beszédét, majd orkászertü éljenzéssel adott kifejezést tetszésének a beszéd befejezése után.

Ghempet urék megkövülve látták, hogy a munkásságot demagogiájukkal már nem terelhetik az ők táborukba és ezért Ghempet kísérletet tesz, hogy egy ravasz ígérettel híveket szerezzen és ezért kijelenti, hogy hat hónapon át a befolyó jövedelmet a csoportnál hagyják Munkás-Otthon céljára, ha a csoport az ők szövetségükhöz csatlakozik, majd fényes ígéretek tesz egy kötendő kollektív szerződésre vonatkozólag.

György szaktárs szövetségünk képviselőjében ismertette azt az aknamunkát, amit Ghempet és társai mindenütt folytattak, majd statisztikailag kimutatta,

hogy bár 2500 tagjuk sincs, mégis 7 titkárt alkalmaztak csak azért, hogy megmérgezhessék az egységes szakszervezeti mozgalmat. Kérdést intéz, hogy miből fizetik a hét titkárt, ha a csoportoknak hathónapos kedvezményeket adnak. Kijelenti, hogy a mi szövetségünknek sokkal inkább szívén fekszik az otthonok építése és éppen ezért adott ki erre a célra otthonbélyegeket is. Ismerteti, hogy az ilyen otthonépítési kérdések csakis a kongresszuson adhatók meg egészségesen, nem lévén senkinek joga alapszabályainktól eltérő engedményeket helyezni kilátásba. Ami pedig a kollektív szerződések kötését illeti, ahhoz legkevesebb van joguk Ghempet és társainak hozzászólni, mert szövetségünk náluk nélkül kötött a múltban és kötni fog a jövőben is olyan szerződéseket, amiknek a lényege több és nem kevesebb kenyer, mint ahogy azt ők szeretnék. Különben is levizsgáztak Leinaitrénál Bukarestben a nagy hozzáértésükről, ahol militarizálásba kergették a gyár munkásságát ügyetlen és minden komolyságot nélkülöző taktikájukkal. Kéri a tagokat, hogy egységesek maradjanak és határozatukkal legjobb belátásuk szerint maguk csatlakozzanak azon irányzathoz, melyhez bizalmuk van. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Ábrahám dadogva igyekezett védekezni a súlyos bizonyítékokkal szemben, felémelve Románia mindazon városait, ahol szakszervezet soha sem volt és most sincs, hogy ezek mind hozzájuk tartoznak. György szaktárs közbeszólva, sok hasonló csoportot kíván nekik, ajánlja, hogy a holdra is terjesszék ki működésük színterét, ami nagy derűtséget keltett.

Szabó-Gramazi Gyula beszédében a brassói kerületi szaktanács érdemeinek akarja betudni a kollektív szerződéseket és azt állította, hogy a vasasszövetség egy bavianal sem járult hozzá ezen szaktanács fenntartásához, hanem ötven banis szaktanács járulékokból lettek fedezve annak költségei. György szaktárs ezzel szemben kimutatta, hogy a brassói kerületi szaktanács fenntartásához egészen az országos kongresszusig legnagyobb mértékben a vasasszövetség járult hozzá és így a szövetség terhére és annak megbízásából intézte az ügyeket. Különben a szövetség képviselőjében maga is kiint volt az előzetes tárgyalásokon, a revízió alkalmával azután Brassóba kellett mennie az ottani tárgyalásokra, tekintve, hogy ott három város érdekeiről volt szó.

Hatástalanoknak bizonyultak az „egységes” uraknak az összes mesterkedései, mert a Velcsa elnök által feltett szavazásnál az összmunkásság bizalmat szavazott szövetségünknek. Ghempet urék ugyan egy néhány csatlósukkal

nagyon kiabáltak a szavazás alkalmával, de a praktikus elnök úgy oldotta meg a szavazás kérdését, hogy a szövetségünkre szavazókat a terem egyik felében, a Ghempetékkel szavazókat pedig a másik felébe állította. Így tűnik ki, hogy tizenötön vannak az egységbontok, ötszáz ellenében és ezek is lassan elpárologtak, cserben hagyva felsült vezéreiket és később visszajöve a szövetséggel szavazókhoz állottak. Látna ezt a három vezér, egymás szemébe nézve az ajtó felé húzódtak. Több fullajtárunkkal egyetemben, gondolva, hogy künn tágasabb. A vezér urak hő megfutamodása után új vezetőséget választott a közgyűlés, melynek tagjai a következő elvtársak lettek: Dumitru Valcea elnök, Busiok Ion alelnök, Fugács Ion jegyző, George Jinga pénztáros, Ștefan Caltararea, Kresupeltz Ferencz, Necula Morec, Batusacz Ion és Hodorocea Ion vezetőségi tagok. Ștefan Niscor elvtárs pedig póttag lett. Az új vezetőség megválasztása után a kollektív szerződést tárgyaló bizottság lett megválasztva. Azután Valcea elnök elvtárs a közgyűlést d. u. fél három órakor lelkes szavakkal bezárta.

Ime a közgyűlés méltó válasz volt a „Munkás” és a „Socialismul”-ban megjelent zernesti hamis tudósításra és ez a közgyűlést is a nyereség rovátába könyvelhetik el az „Egység” szép nevével egyáltalán nem érdemes urak ismét bebizonyulást nyert az a régi igazság, hogy demagógiával a munkásságot csak ideig-óráig lehet álatni és végre is az igazság győzelemre jut.

Taggyűlés Clujon

Folyó hó 24.-én cluji szaktársaink taggyűlést tartottak, melyet Pirovszky szaktárs, a csoport elnöke fél 7 órakor nyitott meg.

Kucsera szaktárs a pénztári, Lusztig szaktárs a könyvtári és Gellner szaktárs az ellenőri jelentést tette meg melynek a tudomásulvétele után Bruder szaktárs a titkári jelentésében általános helyzetet ismertette, majd az üzemekben levő állapotokra tért át. Ismertette az „Archimedes”-gyárban történt eseményeket, ahol az igazgatóság Berki Gábor szaktársat detektívekkel verette meg csak azért, mert egy kötés acél elveszett és ennek az ellopását az ártatlan szaktársunk nem vállalta magára.

A gyűlés óriási felháborodással tiltakozott az ilyen munkaadói önkény ellen és a vezetőséget utasította, hogy a legerélyesebben járjon el a brutális igazgatóval szemben a szaktársunk becsülete megvédéséért. Több felszólalás után az izzó hangulatban levő taggyűlést Pirovszky elnök szaktárs bezárta.

Cluj nagymérvű munkahiány végett szigorúan kerülendő!

Két dátum között

Az első már lezajlott: az angol munkásság fényes győzelmet aratott a polgári pártok felett, amelyek egy országos választásenergiákat felörlő procedurájától remélték az angol proletáriátus letörését. Csalódtak, mert a munkásság képviselői sokkal nagyobb számban kerültek be az angol alsóházba, mint az 1922-i választások alkalmával. Az európai reakció is nagy hibát követett el számításában, akkor, amidőn az angol választásoktól várta azt a szükséges segítséget, amely nélkül még rövidebb idő alatt lesz majd kénytelen helyt adni Európa kormányzásában a demokratikus szabadságjogokon nyugvó uralomnak.

Ha bármennyire is mértéket tartunk abban, hogy az angol választások eredményéhez messze menő következtetéseket fűzzünk, egyet még magunk előtt sem tagadhatunk el: ennek a választásnak, tekintetbe véve az angol demokrácia lényeges eltéréseit attól, amely az európai szárazföldön alakult ki, — sokkal nagyobb jelentősége van, mint bármily más eseménynek, amely a világháború kitérése óta Európában lezajlott. Az angol választásokkal — mondhatni — egy átalakulás fejezete záródott le, amelyet egész bátran forradalomnak is nevezhetünk. Tudott dolog, hogy Angliában a forradalmak mindig kevés véráldozattal jártak.

De még alig ültek el a csatornántuli választás izgalmai, már is egy új választásra való készülődés köti le Európa népeinek figyelmét. A márciusi francia választások még az angliainál is hevesebb összeütközésekre nyújtanak kilátást. A gall-szellem, a francia lelkiületnek és Franciaország mai különleges helyzetének eme összetalálkozásánál, egészen más megnyilatkozási formákat fog mutatni, mint az angol közmondásosan hidegvérű mentalitás. Az előcsatározások már megkezdődtek s a jelek, melyek eddig már megmutatkoztak, arra vallanak, hogy a márciusi választás, ha jelentőségében nem is nagyobb, de legalább is lesz olyan fontos, mint az angol választás volt.

Közismert és újságolvasó előtt tudott dolog, hogy a Poincaré-féle külpolitikának rendkívül heves ellenzéke akadt Franciaországon belül is, amely egyrészt az ország mai helyzetéből, másrészt a forradalmi Franciaország tradícióiból kiindulva, azt hirdeti, hogy Franciaország

mai politikája nem a francia nép érdekeit tartja szem előtt, hanem a pénzmágnásokét, akik a boche-gyűlölet és a német militarizmustól való félelem mesterséges szításával a maguk számára nyergelték meg Franciaországot magát és hatalmi politikájuk folytatására az európai ujonnan alakult államok között keresnek szövetségeseket.

Ennek a politikának betetőzése a Ruhr-megszállás, amelynek egyedüli pozitív eredménye: a német gazdasági helyzet teljes lezüllesztése volt, de amely Franciaország számára egyetlen egy vagon szénnel sem jelentett többet. Célját Franciaország — a Ruhr-megszállás véglegesítését — még sem tudta elérni s ha még ezideig nem is vonultak ki a francia hadak, de a megszállás láthatatlanná tételével a kudarcnak letagadhatatlan bizonyítékát nyújtották. — Nem kevésbé bonyolítja a helyzetet az angol-francia ellentét kiélesedése is, amely a Ruhr-kérdéssel még csak nyert erősségében. Az antant sokáig leplezett felbomlása ennél a pontnál már kézzelfoghatóvá vált mindenki előtt. Erre a helyzetre következett azután történelmi sorrendben az angol választás, amelynek eredménye kétségtelenné tette Franciaország előtt, hogy politikájához társakat más tájon kell keresnie.

Igy érkezik el Franciaország a márciusi választásokhoz. Reakciós külpolitikája olyan feszült atmoszférát teremtett egész Európában, amely minden pillanatban kirobbanással fenyeget. Józan politikusai már előrelátják, hogy Franciaország ezzel a célnélküli gyűlöletpolitikájával csak teljesen izolálja magát a békére és konszolidációra törekvő népek előtt. A tömegek lassanként magukhoz tértek abból a hipnotikus álomból, amelybe a „Bloc National“ a győzelem teljes kiaknázásának frázisával beleringatta és már kezdik észrevenni maguk körül az igazságot, amely leplezetlenül megmutatja magát. Napjaink szenzációja: a francia frank nagymértékű esése is éppen egy ilyen igazság, amely ezer meg ezer politikai szónoklatnál, meg cikknél hatásosabban mutatja meg a Poincaré-féle politika következményeit. A francia nép a márciusi választásnál ahhoz a rendkívüli alkalomhoz fog jutni, hogy az ország eddigi politikája felett pozitív kritikát gyakoroljon. Az angol példa után, melyet számára a demokratikus angliai közvélemény nyújtott: nincs más vá-

lasztása, csak az, hogy megvonja támogatását az eddigi uralomtól. És hogy remény van rá, hogy ezt meg is fogja tenni, azt a januári részleges szenátorválasztások eredménye, amely Poincarénak jelentős veszteségeket hozott, már jelzi. A nemzeti blokk a párisi szerződésnek, a világra való ráoktrojálásával befejezte pályafutását, most tehát már elmehet. A revíziót el fogja végezni az uralmát már a lelkekben jól megalapozott radikális blokk.

Ilyképpen van Európa sorsa két dátumhoz kötve, amelyek közül egy a gyógyulás reményét adta vissza felzaklatott világgrészünknek; a másik pedig: csalhatatlan előjele útján már biztosít bennünket a régen várt sorsfordulat bekövetkezéséről.

Az állami vas- és fémbányák és vasgyárak munkásainak kollektív-szerződés tárgyalása

Január 22, 23, 24 és 25-én volt Clujon az állami fémbányák és vasgyárak kollektív-szerződés tárgyalása. Az állam részéről Oghins vezérigazgató és Iancu vezérfelügyelő jelent meg a tárgyaláson; a munkások részéről 25 küldött és a bányamunkások szövetsége két titkára, valamint a vas-munkás szövetség egy titkára képviselte az érdekelt munkásságot.

A tárgyalásokat Chirile munkaügyi felügyelő vezette. Mindjárt a tárgyalások elején kijelentették az állam képviselői, hogy a munkások 110 százalékos béremelését nem vehetik figyelembe és egy banit nem adhatnak. Hiába való volt a munkásság képviselőinek minden érvelése, mellyel bizonyították, hogy az állami vasgyárak és bányák munkásai az országban a legrosszabbul vannak fizetve és hogy még a 110 százalékkal felemelt munkabérek sem biztosítják az emberies megélhetést. Az állam képviselői hajthatatlannak maradtak.

A büntetéspénzeket és a munkaidőt akarták felemelni béremelés helyett és az akkord-rendszer üdvösségéről szertették volna meggyőzni a munkásság azon képviselőit, akiknél ezideig a szervezetségük ereje megakadályozta ezen rendszer bevezetését. Persze, eredménytelen maradt minden erőlködés, a munkások szilárdan kitartottak követeléseik mellett és így az ügy kötelező döntőbíróhoz elé került.

A tárgyalásokon bebizonyítást nyert, hogy az állami bányák igazgatói még a curte de casatie (kuria) döntését sem respektálják és az egy év előtt hozott döntések anyagi részének egy részét mai napig sem teljesítették, mint mondják, pénzhiány miatt, de sok egyéb haszontalanságra van pénze a kormánynak.

EBERT JÓZSEF

vasesztérgályos

A romániai vasmunkás mozgalmat súlyos csapás érte. Ebert József, szövetségünk ellenőrző-bizottsági tagja, január hó 11-én, 33 éves korában, meghalt. Ebert szaktárs váratlanul bekövetkezett halálával úgy a resicai, valamint az egész ország munkásmozgalma az egyik legtehetségesebb és legöntudatosabb oszlopát veszítette el.

Proletárbetegséggel küzdött már régebbi idő óta Ebert szaktársunk, de ennek dacára mindnyájan reméltük, hogy még sokáig fog észszerű tanácsaival és tárgyilagos kritikájával szakszervezeti mozgalmunk megerősítésén közreműködni.

Ebert szaktárs állandóan a resicai vasmunkásság vezetőgárdájának volt az egyik legtevékenyebb tagja. Mint bizalmiféfit, az 1918 évi nagy sztrájkból kifolyólag letartóztatták, amely fogsága nagyban hozzájárult korai halálához. 1920. év őszén, a legkritikusabb időben, elnöke lett a resicai vasmunkás szakszervezetnek és körültekintő vezetésével nagyban hozzájárult a helyzet tisztázásához. A fizikumán mindinkább elhaltalmasodó tüdőbaj azonban pihenésre kényszerítette. Visszavonulva az elnöki tisztségtől, egy percig sem engedte a munkásérdekek védelme pihenni, hanem állandóan fontos bizalmi tisztségeket vállalt úgy a resicai csoportnál, valamint a szövetségénél, melynek megalakulásától fogva ellenőrző-bizottsági tagja volt.

Tagja volt a resicai kollektív szerződések tárgyalóbizottságának és mint a bizalmitestület megbízottja, Musteciu szaktárral egyetemben a betegségek és nyugdíjak szabályozásánál is közreműködött. Sajnos, hő óhajának a megvalósulását nem bírta megérni, mert december 24-én tüdőgyulladásba esett, mely gyorsan végzett megrongált szervezettel.

Ebert szaktársnak a január 13-án történt temetéséhez hasonló még nem volt Resicán. A hála jeléül a koszorúkkal borított koporsót négyezren felüli munkás kísérte a sírhoz a nagyszámban megjelent polgári közönség kivül.

Gavron szaktárs a csoport nevében bucsuztatta sirástól elcsukló hangon a munkásság nagy halotiját. Lankota elvtárs magyar nyelven méltatta az elhunyt szaktárs érdemeit.

Bánciu elvtárs román nyelven beszélt. Maier elvtárs német nyelven a szocialista párt nevében vázolta az elhunyt működését és szenvedéseit.

Végül a romániai vasmunkás-szövetség nevében Bernau szaktárs, szövetségi elnök bucsuztatta küzdő társunkat. Könnytől áztatott szemmel emlé-

kezett meg az elhunyt szaktársunk nagy érdemeiről, melyet lankadatlan tevékenységével a mozgalomban szerzett.

A romániai szervezett vasmunkásságon kívül öreg szülei, testvérei, felesége és 9 éves leánykája gyászolja szaktársunkat, akinek az emléke örökre élni fog a romániai szervezett vasmunkások között.

*

Ebert szaktárs halálával szövetségünk egyik olyan öntudatos és energikus megalapozó oszlopát veszítette el, akihez hasonló nagyon kevés akad az országunkban. Veszteségünk pótolhatatlan. A közöttünk élő emléke legyen áldott az őssz munkásság előtt. (Szerk.)

Egy konferencia rejtelméből

A szövetségünk egységét megbontó, ugynevezett independens szakszervezetek, a múlt hó 29—30 és 31-én nagy titokban, Sibiu-ban egy konferenciát tartottak. A konferencia célja az volt, hogy az independens köpenyegbe bujtatott szakszervezetek egy szövetségbe tömörüljenek, mert hiszen az egész independens komédiát csak azért játszották, hogy kommunista központi vezetés alá vonhassák a tapasztalatlanságuk miatt félrevezetett tagokat. A kommunista párt-lap ökölnyi betűkkel adja tudtul azoknak, akik a lap állandó hazugság halmazára kíváncsiak, hogy közel hatezer tag volt képviselve ezen a konferencián és hogy „egységes országos vasas szövetség” alakult. Mindjárt le is közli a résztvevő csoportok névsorát és taglétszámát, melyben Arad 920, Marosvásárhely 400 és Sibiu 330 taggal szerepel.

Hogy mennyire nélkülöz minden komolyságot ez a kimutatás, annak bizonyítására felhozzuk, hogy a pár nappal előbb tartott közgyűlésükön Baga titkár Aradon 590 tagról számolt be, mint olyanokról, akik a régi csoport 884 tag létszámából megmaradtak, így tehát bármely szaktárs előtt világos, hogy a két szám közül az egyik hazugság kell legyen. Mi, akik ismerjük ezen urak handa-bandázási hajlamát, a szövetségi nyilvántartásunk alapján leközelítjük, hogy az aradi independens csoportnak 250, a marosvásárhelyinek 151 és a sibiuiinak 70 tagja van, vagyis a három városban 471 hívójuk akadt és nem 1650, mint ahogy azt szeretnék elhitetni. Három és félszer több tagot mutattak ki a valóságnál a három városból és így egészen bizonyos, hogy maximum 2000 volt tagunk lett általuk félrevezetve, ők közel hatezerről beszélnek és ezen kétezer tagnak választottak 7 titkárt, akik közül kettő a központból és 5 mint kerületi titkár akarja boldogítani a munkásságot. Szövetségünk tehát *hét titkár* aspiráns terhétől szabadult meg a konferencia által, mert ezek az urak, tetteletlenségük dacára, mindenáron titkárok akartak lenni. Az agentprovokátor

Ghempet ur ugyanis központi, a vizitációra akart lenni a szövetségünknek. Szegénységi bizonyítványt állítottak ki tehát a konferencia résztvevői magukról, amikor a fent jelzett urakra fanyodtak és mi még csak arra vagyunk kíváncsiak ezek után, hogy vajjon honnan lesz pénze az „Egységes” szövetségnek e hét titkár fizetésére, utazásaira és segélyekre, mert hiszen szövetségünk hivatása tudatában 16000 tag után sem engedhette meg azt a luxust, hogy 7 titkárt alkalmazzon. Központi vezetőségi tagokul pedig ön-ön maguk választották meg a konferencia résztvevői, gondosan vigyázva arra, hogy meg nem jelent hasonszörű kebelbarátokat is legalább az ellenőrző bizottságba válasszák be, mert egy telet vezetőség a jelenlevőkből sehogy sem telt ki. Ime így akarják boldogítani ezeket az urak az „Egység” nagyobb dicsőségére az ország vasmunkásságát, hála a vasas öntudatnak, előre megmondhatjuk, hogy a kicsinyes mesterkedésük eredménytelen lesz.

Döntőhírosági tárgyalás a zsilvölgyi kollektív szerződés ügyében

Január hó 15., 16. és 17-én volt dévai törvényszéknél a zsilvölgyi munkásság kollektív szerződése tárgyalásának folytatása. Oláriu törvényszéki elnöke vezette a tárgyalásokat. Mindjárt az első napon kijelentették a társulati képviselői, Jánku, Timok és Vörösi urak, hogy egy bani fizetésemelést se adhatnak, mert a zsilvölgyi munkásság most is igen jól van fizetve. Először a munkásokkal, akik elmondtak azzal, hogy egy-egy munkás zsilvölgyében havonta mennyit keres, de arról mélyen hallgattak az urak, hogy ezek a keresetek 35—45 müszakról vannak. Ezzel szemben a munkásság képviselői kimutatták, hogy mindenféle kényszerintézkedéssel rákényszerítik a munkásokat a túlműszak végzésére, de a fizetések elbírálásánál a túlműszak alatti kereseti összege nem lehetnek irányadók, hanem csak a rendes műszakokon keresett összeg. Timok ur azt is igen sokat hangoztatta, hogy most a munkások sokkal több pénzt kapnak kézhez, mint 1920-ban, de azt elfelejtette megmondani, hogy ezen összegeket csak egyes túlműszakosok keresik egészségük feláldozásával. Ugyancsak Timok ur a termelés jutalék 50 százalékkal való felemelése is sokat hangoztatta, amit szintén fizetésnek számított. Ezzel szemben a munkásság képviselői kimutatták, hogy ezen összegek nem számíthatók fizetésnek és a munkások nem is kaptak kézhez a pótlékot, hanem a petroseni társulatnál öt milliót szedtek, hogy ebből munkássegélyezési alapot létesítsenek.

A munkásság képviselői kimutatták, hogy ezen összegek szedését a munkásság megkérdése nélkül tették és a zsilvölgyi munkásság nem segélyalapokat, hanem jobb fizetéseket akar.

Hosszas vita után a törvényszéki elnök úgy intézkedett, hogy január hó 24-ére két érdektelen informátort rendel be kihallgatás végett és a döntést február 1-én hirdeti ki.

Már a döntés előtt láthatja a zsilvölgyi munkásság, hogy a drágaság mindennap rohamosan nő, de mert a soraikban sok olyan egyén is akad, ki éjjel-napot összetéve a kapitalisták szolgálatában van, nem törődve sem a családja jövőjével sem a maga egészségével, így lerontja az összmunkásság fizetését. Reméljük, hogy mint a munkások képviselői kérték, a döntés csak rövid időre fog szólni, mert a mai körülmények, a drágaság folytonos növekedése a hosszú időre szóló szerződéseket lehetetlenné teszi.

Reméljük, hogy végre a zsilvölgyi szervezetlen munkásság is észhez tér és szervezkedik most, amíg nem késő, mert csak így remélhető helyzetük gyökeres javulása.

Lenin meghalt

Pár nap előtt egy távirati hír járta be a világot: meghalt a „vörös cár“, Wladimir Uljanow Lenin, az orosz szovjetköztársaság megalapítója.

A „fehér cár“-t felváltó „vörös cár“ jelzője valóban legáltalában jellemzi Lenint — és ez sokat megmagyaráz —, aki az orosz feudalizmusból a legféltelenebb diktatura alkalmazásával egy csapásra kollektív-társadalmat óhajtott volna csinálni. A társadalmi fejlődés törvényeit figyelmen kívül hagyva vasakaratú és nagy tudással, a társadalmilag legelmaradottabb országban a legtökéletesebb társadalmi formát akarta Lenin megvalósítani.

És hogy ez nem sikerült neki, nem az ő akaratán, hanem az orosz társadalom középkori berendezkedésén, fejletlen ipari és szellemi kulturáján mulott, éppen ez volt a legnagyobb érdeme Leninnek, hogy hamar észrevette elhamarkodott lépésének a következményeit és igyekezett még idejében jót tenni azt.

Lenin személye a történelem legkülönösebb személye, aki egyszerre, egyidőben cár és proletár, marxista és réalpolitikós, utópista és opportunistá tudott lenni. Műve is csak lelkenek e kétféleségével érthető. A történelem feladata lesz ítélkezni a fölött, mik voltak hibái és mik voltak erényei; hol tévedett és hol cselekedett helyesen, mi volt életének fény- és mi árnyoldala. Férfiasság, elhatározottság, vasakarat és tenniakarás: ez volt Lenin titka, hogy oly nagy népszerűsége lett, mely vetekedett Napoleonéval s mely a mit-

hoszi auréolát fonta alakja körül. Ha Lenin nem üldözte volna úgy az egyházat, amint tette s ha a régi vallásos világban élénk, bizonyára a szentek közé sorozták volna.

A természet törvényei azonban hajtathatlanok, ridegek s hatalmuk nagyobb, mint a rettegett diktátoré: ma már ő is odakerült, ahol mindenki egyenlő, ahol nincsen sem hatalmas, sem gyenge, sem üldözö, sem üldözött: Lenin meghalt!...

„A hibák még nem bűnök“, mondja Gorkij Leninről írt cikkében.

De akármilyen hibákat is követett el az orosz forradalom nagy Napoleonja, egy dolog tagadhatatlan: életét a proletáriátus ügyének szentelte. Igaz, az idő bebizonyította tévedéseit, de ez nem kicsinyíti gényűsének és hatalmas alkotóerejének jelentőségét. Korlátoltság lenne s megtagadása volna proletár mivoltunknak, ha e pillanatokban nem ismernénk el e nagy lángész érdemeit is ha s nem hajtánánk zászlónkat. A frissen hantolt kremli sir fölé a bátor harcosnak kijáró tisztelettel.

Mintha csak a bolsevizmus tragikuma volna: Leninnek a halála hírével egy időben az angol munkásvezérnek, Macdonaldnak kormányrajutását is hírül hozza a táviró. És ez mindenestre arra enged következtetni, hogy a szocializmus napja fölkelőben van s a reakció feltámadásáért való sóhajtozása a nemzetközi oligarchiának, korai volt.

Tagjárulék szabályozás

A pénz vásárló értékének leromlásával kapcsolatosan foglalkoznia kell a március 16-án összeülő vasmunkás kongresszusunknak a hetijárulékok és segélyek automatikus szabályozásával, mert ma már a valuta ingadozás miatt lehetetlen az a helyzet, hogy két-három évig ugyanazon hetijárulékok és segélyek maradjanak.

Ha azt akarjuk, hogy szövetségünk hivatásának tényleg megfelelni is tudjon a mai nehéz időkben egy a tagok gazdasági védelme és gazdasági helyzetének, az előbbvitel érdekében szükséges, hogy a hetijárulékok úgy legyenek megállapítva, hogy az minden körülmények között a helyzetnek és viszonyoknak megfelelő legyen. Külföldön a hetijárulékok egy országos átlagos órabérnek felelnek meg és ha emelkednek az órabérek, úgy a hetijárulékok is arányosan emelkednek. Ez a rendszer a legjobb és legigazságosabbnak mondható, mert itt a kereset arányában van a tagdíj is megállapítva. Lehet a kérdést úgy is szabályozni, hogy a kongresszus ideiglenesen a központi vezetőségre bizza a hetijárulékok szabályozását addig, amíg a valuta nem stabilizálódik. Ugy az egyik, mint a másik megoldásnak számos hive van és a kongresszuson elválik, melyik megoldás lesz gyakorlatilag keresztül vive-

Szemelvények

Baga ur, az aradi egységesek nagyreményű, de kevés tehetséggel rendelkező vezértitkára egy pár hét előtt tartott aradi vasasközgyűlésen 590 tagról számolt be. Pár nap múlva a sibiui vasas konferencián már 920 tag nevében szónokolt (lásd a „Munkás“ január 6. számát). A január 13-án tartott újabb közgyűlésen közel *hét száz* tagot jelentett ez az ur a „Munkás“ január 24. száma szerint. Ugy látszik, hogy ezek az urak úgy a maguk, mint az olvasóik — hadilábon állanak a számolás tudományával, mert ellenkező esetben ilyen hétországra szóló fordítások leírását nem mernék megkockáztatni a hivatalos lapjukban. Ugyanakkor Baga ur, mint a fent említett lap jelenti, 50 százalékkal emelte fel a tagdíjakat, mint mondja, hogy megerősödjenek. Persze a tagdíjakkal párhuzamosan emelni a segélyeket már nem volt inyükre az uraknak, mert hát kevés a foka és sok az eszkimó, mint a közmondás mondja és a hét titkár urnak is csak élni kell valamiből.

Szabó Gramazi ur a zernesti közgyűlésen öntelten emlegette a brassói kerületi szaktanács érdemeit, amiket kollektívszerződéses kötésével ért el. Mélyen hallgatott azonban a hasonszöri elődjének, Nagy Miklós titkárnak sepsiszentgyörgyi szerepléséről, ahol a havifizetéses malommunkások munkaidejét *ötvenszázalékkal* emeltette ez az ur csak azért, hogy *negyvenszázalékos* fizetésemelést érjen el és a munkásokat napi 12 órai munkaidőre kötelezte az *általa aldirt* kollektívszerződésben, mint ő mondta, hogy „egy kissé forradalmasodjanak“. Persze erről a szerződésről mélyen hallgatnak az érdekelt urak, pedig a munkásság nyomora leírhatatlan nagy.

Értekezlet kerüők. A Renner bór- és cipőgyárban dolgozó vasmunkások rendes havi értekezletéről a következő vasmunkások hiányoztak: Heiser László lakatos, Király István lakatos, Kovács Zsigmond lakatos, Ambrus Imre lakatos, Takó József vasasztergályos, Vajda András vasasztergályos, Rác Ferenc vízvezetékész. A fentnevezett szaktársaknak jó lesz, ha a kötelességüknek rendesen eleget tesznek, mert ellenkező esetben az összmunkássággal találják szemben magukat!

Nyugtázás. A petrozsényi vas- és fémmunkások 1923 december 31-én, Szilveszter estjén műsoros táncestélyt rendezett, melynek tiszta jövedelme az árva gyermekek felruházására fordított. Adakozásból 4675 lej gyűlt egybe. Az összbevétel 13195 lej, az összkiadás pedig 11931 lej; tiszta jövedelem 1264 lej volt, melyből két vasas család árvái lettek fehérművel és részben ruhamentűvel ellátva. A petrozsényi vasmunkások ezúton mondanak köszönetet mindazoknak, akik résztevésükkel vagy adományaikkal hozzájárultak a sikerhez.

Bérmegállapodás

Az *Uzina Electrică Societate pe acții Petroșeni* és szakmunkásai között 1924. január 15-én a következő bérmegállapodás történt.

Nevezett társulat munkásai tekintettel a nagy drágaságra 20 százalékos béremelést kértek.

A társulat igazgatósága a tárgyalást fent jelzett napon a munkásokkal felvette, amelyen a szakszervezet képviselőjében Droblits Viktor alelnök vett részt.

Megállapodás:

Nevezett társulat mindenkor a Petrosényi kőszénbányánál foglalkoztatott ipari munkások béreinek megfelelőleg fogja munkásai fizetését, azaz órabérét megállapítani, oly formán, hogy a bányánál nyújtott természetbeni kedvezményeket átszámítva a piaci árakra, ezen összeget elosztva 200 órára, azaz egy havi munkaidőre s az így nyert összeghez hozzá csatolva a bányánál fizetett 5 lei minimum, illetve 7-50 maximumot s ezen két összeg adja a mindenkori órabért. Időről-időre, esetleg minden hónap végén a piaci ár szerint lesz fenti természetbeni kedvezmény változtatva.

Jelen alkalommal a kedvezmények kitesznek a mellékelt felállítás szerint átszámolva piaci árra 7-98 leit óránként, ez alapon lett megállapítva szakmunkásoknak 11-50, 12-50, 14, 15, 16 lei és segédmunkásoknak, meg szakmájukban teljesen kezdő embereknek 8, 9, 10 leiben.

Nem számítva napszamosokat és más nem szakmunkásokat. Ugyanekkor tanoncok részére is az órabér szabályoztatik, kezdő 2 leitől 7 lejig, aszerint, hogy ki mennyire előrehaladott az ő szakmájában és mily szorgalmat tanúsít. Tanoncokra kötelező az állami tanonciskola látogatása. Mulasztás esetén az ebből eredő bírságot a tanonc, illetve szülei viselik.

Közös megállapodás szerint a túlórázás teljesen megszüntetettik és csupán sürgős üzemszavaroknál, avagy nagyon sietős műhelyi munkáknál van megengedve, mely esetekben óránként 50 százalék bértöbblet fizetendő.

Az igazgatóság elfogadja a bizalmiférfi rendszer bevezetését, akikkel közösen fogja a jövőben megállapítani, melyik munkás milyen órabérben részesüljön, továbbá a piaci árak kiszámításánál minden hó végén szintén részt vesznek.

Bizalmiférfiak épp úgy kötelesek dolgozni, mint a többi alkalmazottak és a munka helyén semmi nevű tárgyalást nem folytathatnak és megbeszéléseiket a munkaidő letelte után végzik.

Munkaidő napi 8 óra. A munkások azon kérését, hogy a 8 óra munkaidőt egyhuzamban tölthessék ki, speciális

okokból a társulat nem teljesítette, azonban május havától kilátásba helyezte ennek keresztülvitelét is a nyári hónapokra.

Igazgatóság:

Uzina Electrică Societate pe acții Petroșeni.

Szakmunkások:

Droblits Viktor

Miklós Péter,
főbizalmi.

Ezen megállapodás kötésével régen vajdó kívánsága lett az üzem munkásságának részben teljesítve. Ugyanis a villanytelep munkásai az ősz folyamán felerészben szervezkedtek, de a munkások másik fele túlórázásban látta az üdvösségét és nem szervezkedett. Ennek tudható be az, hogy a megállapodásnak nagy hiányai vannak, de remélni lehet, hogy most már egységesen belépnek a szervezetbe és a jövőben egy sokkal jobb kollektív-szerződés kötését ezáltal lehetővé teszik.

A túlórázás hősei Lupényban

Szaklapunkban egy közleményben rávilágítottunk a lupényi túlóra hősekre, akik közül a villanszerelőknek sehogyan sincs inyükre a cikk — mert mint mondják —, még befogják szüntetni a túlórázást. Most fűhöz-fához mennek könyörögni, hogy túlórázhasanak, jogyerekeknek tüntetvén fel magukat és szervezetenlenségükkel dicsekednek, hogy rájuk nem kötelező a 8 órai munkaidő.

Borzasztóan haragszanak ezek az urak a szaklapra — mint mondják —, a kereseti lehetőségtől akarja a lap megfosztani őket. Persze, a munkanélküliek támogatásával nem számolnak, sem arra nem gondolnak, hogy maguk is lehetnek munkanélkülivé.

No, meg az egészségük, azt hiszik, örök időnkig fog szolgálni. Keserves lesz a családás, urak!

Láttunk mi még erősebb legényeket is megpuhulni, mint a lupényi villanszerelők szervezetenlenségű túlóra hősei. Egyébként lapunk következő számában névszerint mutatjuk be ezen öntudatlan jánosokat az ország szervezett vasmunkásainak.

Bérmegállapodás Aradon. A türehtelen drágaság Aradon is érezteti hatását annál is inkább, mert alig 3 évvel ezelőtt még Arad volt a legolcsóbb városok egyike és ma már rohamosan a legdrágább városok közé lépett. Az Astra-gyár militarizált üzemeiben az akkordrendszerrel kiuzsorázott munkásság napról-napra rosszabbodó helyzete minden képeletet felülmul. Pár hét előtt a gyár munkássága egy memorandumban fordult az igazgatóság elé, melyben az akkordberek szabályozását és 30 százalékos béremelést kérnek. Annál is inkább jogos a munkásság kérése, mert eddig az akkordberek egyoldaluan állapította meg az igazgatóság önhatalmulag és az eredmény az lett, hogy a munkások a 20 százalékkal felemelt órabérük dacára annyit sem keresnek ma, mint amennyit a 20 százalék megadása előtt kerestek. Ami pedig a 30 százalékos béremelést illeti, az a mini-

mális igényeken is sokkal alul van, ha tekintetbe vesszük az időközben történt nagymérvű áremelkedéseket. Reméljük, hogy az Astra-gyári munkásság öntudatosabb részének ezen akciója eredményes is lesz, mivel az egész ország szervezett vasmunkássága támogatására bizton számíthatnak.

Közyűlések

Románboksai csoportunk közgyűlése. Müller Kálmán, a „királyi” egységes és independent kommunista” mind újabb és újabb babérokra pályázik. Nemrégiben ellátogatott Románboksára is, ahol egy, a helyi vezetőség tudta és beleegyezése nélkül összehívott taggyűlésen arra hívta fel a tagokat, hogy szakadjanak el szövetségünkől és alakítsák meg az independent helyicsoportot. De ez alkalommal is csufos kudarc érte a kommunisták románboksai sejtjeit, mert a helyi csoport vezetősége, mikor látta az egységbontók üzelmeit, közgyűlést hívott egybe, amelyen szövetségünket Bernău és Munteanu szaktársak képviselték. Szövetségünk kiküldöttjei aztán felvilágosították a tagokat az independent urak rejtett szándékairól, amire a tagok újabb bizonyítékát adták szövetségünk iránti bizalmuknak s egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavaztak Szövetségünknek. Azután ugyan csak egyhangulag elhatározták két egységbontó kizárását a csoportból. Ezek Constantin Mureșan és Zednick August „egységfront” hősök, akik folyton a szakadás mellett agitáltak. Az új vezetőség megválasztása után a jólsikerült közgyűlés véget ért.

Közyűlés Aninán. Január 27.-én tartotta aninai csoportunk rendes évi közgyűlését a tagok nagyszámu jelenléte mellett. A Munkás-dalárda megnyitója után a vezetőség beszámolója következett múlt évi működéséről, amellyel kapcsolatban több felszólaló erősen kritizálta a kerületi titkár működését, különösen azért, mert nem tette szóvá a szaklap hasábjain az aninai zaklatásokról és terrorról kapott információkat. Buga és Dădean szaktársak az egység megőrzésére buzdítják a tagokat s egyben kimutatták, hogy szövetségünk tagdíjai aránylag a legalacsonyabbak. Ha annak szüksége mutatkozik majd — mondták — nemcsak 2 leit kell fizetni, hanem tizet is, mert, amit adunk, magunknak adjuk. Munteanu szaktárs, szövetségünk képviselője, foglalkozik a szervezet fontosságával, aztán rámutat az egységbontók aknamunkájára, mire a közgyűlés teljes bizalmat szavazott szövetségünknek. Az újonnan választott vezetőségben a legjobb szaktársaink kerültek be. A szépen sikerült közgyűlés a Munkás-dalárda énekszáma zárta be este 7 órakor.

ÜVEGGYÁRI MUNKÁS

A prahovai „guberniában“

A ploesti üvegyári munkások bérmozgalma — A Siguranța, a rendőrség s a munkaügyi inspektorátus, Goschler üvegyáros szolgálatában.

A ploesti üvegyári munkások, miután megelégték az embertelen bánásmódot, a nyomorúságot s az alamizsnaszerű éhbéreket, abbahagyták az eddigi káros téllenségüket és megalakították az ottani üveges csoportot. A csoport vezetőségében pedig a következő elvtársakat választották be: Gosler János elnök, Stadler József alelnök, Ardelean Florian titkár, Frantz Hoffmann másodtitkár, Rozin János pénztárnok, Frantz Hofbauer másodpénztárnok, Voitek József és Hoffmann Ede ellenőrök, Zsigmond Lajos és Kárl Henning pedig mint bizalmiférfiak lettek megválasztva.

Ahogy Goschler ur ezt megtudta, halálsejtelmek kezdték gyötörni, rémes kinokat érzett belsejében, úgy gondolta: „Jeszus Mária, mi fog történni most, mivé válik majd a szent profit.“ Nosza fogta magát s elrohant riadót fujni a Siguranțára, a rendőrségre, s a munkaügyi inspektorátushoz, hogy beütött a bolsevizmus, a munkások szervezetét alakították, hogy rátegyék kezüket az ő virágzó gyárára.

Mikor a munkások bizalmiai elmentek hozzá tudomására hozni, hogy a munkások megalakították szakmai csoportjukat, a gyáros urnak a dühtől csak úgy tajtékozott a szája s elkezdett üvöltöni, hogy nem ismer el semmiféle szakszervezetet, inkább az utcára kergeti az összes munkásokat s bezárja az üzemet, semmint, hogy az a bolsevik munkások kezére kerüljön. Tényleg, még aznap el is bocsájtott a munkából három munkást, névszerint: Rozin János, Hofbauer Frantz és Hofbauer Károly elvtársakat, amiért szervezkedni merészelték.

A munkásság példás összetartása azonban nemcsak arra kényszerítette a gyáros urat, hogy az elbocsájtottaknak előre kifizesse a 15 napi felmondási időre járó munkabérüket, hanem arra is, hogy a mindegyik által kivett 5000 leies előleget kitörölje az irodai könyveiből. Azonkívül kötelezték a munkáltatót arra is, hogy ezeknek mindaddig lakást és tüzfát adjon, míg el tudnak helyezkedni másutt. Így tehát ez a munkásellenes hecc, körülbelül 42 ezer leibe került a derék munkáltatónak.

Ezek után Goschler azt hitte, hogy zsarnokságának semmi sem állhat ellen ezentul s egy szép napon az irodájába hívta a munkásokat, ahol felolvasott nekik egy szerződéstervezetet, melynek

értelmében a munkások kötelezik magukat, hogy a jövőben csak az általa kiadott rendeleteknek vetik alá magukat. Ellenkező esetben bezárja az üzemet. A munkások, természetesen, nem voltak hajlandók aláírni egy ilyen ukázt, hanem egy ellentervezetet dolgoztak ki, amelyet be is nyújtottak a munkaügyi minisztériumhoz. A tárgyalásokon való képvisellel pedig Mirescu szaktársat, szövetségünk bukaresti kerületi titkárát, bizták meg.

Hétfőn, január 21-én azonban, mikor Mirescu szaktárs Ploestiben ki akart szállni a vonatból, hogy a munkaügyi inspektorátus helyiségében tartandó tárgyalásokon részt vegyen, még az állomáson letartóztatták s a Siguranțára hurcolták, mint felbujtót.

Mirescu szaktárs tiltakozott a Siguranțán a törvénytelen és minden ok nélküli letartóztatás ellen, de a Siguranța főnöke mégis fogva tartotta, mert — amint mondta — Goschler üvegyáros feljelentést tett ellene, mely szerint ő arra ösztönözte a munkásokat, hogy szervezkedjenek és követeljenek fizetésemelést s ugyanakkor sztrájkra bujtogatta őket.

Mikor a munkások látták, hogy Mirescu szaktárs letartóztatása leginkább a munkaügyi inspektorátus közreműködésének köszönhető, egy újabb felhatalmazást nyújtottak be az inspektorátushoz, amely szerint újból csak Mirescu szaktársat bizták meg érdekeik képviselésével. Az inspektor azonban arra hivatkozott, hogy utasítása van arra, miszerint a kérdéses szakszervezetten kívül álló egyéneket nem fogadhat el mint megbízottat, aztán említést tett valami bizalmas körlevélről s a végén kereken elutasította a Mirescu szaktársnak szóló megbízólevélnek elismerését.

Erre a munkások a következő választ küldték az inspektorátusnak:

Inspektor Ur!

Az „Avântul“ üvegyár munkásai tisztelettel kérjük annak tudomásulvételét, hogy miután elutasította az általunk választott kiküldöttök elismerését, akik az Ön elnöklété alatt tartandó tárgyalásokon képviselték volna érdekeinket, mi elállunk az Ön közvetítésétől, s megegyeztünk majd a gyár igazgatóságával, akkor, mikor jónak látjuk, természetesen a magunk akarata szerint választott s érdekeinket védelmezni tudó delegátusaink által.

A munkaügyi inspektorátus, látva a munkásság példás szolidaritását, nem tudott egyebet mit tenni, minthogy elnapolta a tárgyalásokat, Mirescu szaktárs szabadlábrahelyezéséig, ami kétnapi letartóztatás után meg is történt.

A munkásság bátran és egységesen tart ki és nem engedi magát megfélemlíteni a gyáros fenyegetéseitől, bármennyire is élvezi a derék Goschler ur a munkaügyi minisztérium és a rendőrség támogatását.

Az üvegyári munkások helyzete

Romániában van vagy 20—22 üvegyár, beleértve a régi királyságot és a csatolt területeket, legújában épülnek üvegyárak Marosvásárhelyen és Dicső-szentmártonban. Hogy ilyen tekintélyes számú üvegyárai vannak Romániának, annak tudható be, hogy az üvegyártás egy nagyon jól jövedelmező forrás, természetesen, így a kapitalisták igyekeznek tőkéjüket olyan üzemekbe befektetni (mint pl. üvegyárakba), ahol azután megtalálják a számításaikat. A romániai üvegyárosoknak megvan még az az érdmük, hogy kitűnően tudnak számolni s ezeknek a számolásoknak az eredménye rendszeren az, hogy ott, ahol csak lehet és ahol csak tehetik, minden eszközt felhasználnak arra, hogy a munkásságot kizsákmányolhassák. És dacára annak, hogy az üvegyárak az ország különböző helyein, sokszor egy-egy üvegyár messze esik a vasuti vonaltól, nap-nap után kongresszusokat hívnak össze, mindnyájan egy blokkba tömörülnek, hogy egységes erővel támadhassák meg a munkásság gazdasági megélhetési lehetőségét. Ezideig könnyűszerrel tudtak intézni támadásokat a munkásság ellen, mert a munkásság szervezetlen volt és nem tartott össze és egy nem összetartó szervezetlen munkásságot mi sem könnyebb, mint kizsákmányolni. Éppen ezek a súlyos okok készítették munkástársainkat arra, hogy kongresszust hívtak össze 1923 október havában. És ma örömmel állapítjuk meg, hogy üveges munkástársaink megértették osztályhelyzetüket, azt, hogy egy erős, fegyvelmezett kapitalista blokkal szemben csak erős, fegyvelmezett szakszervezettel képesek ellentállni.

Ma az a helyzet, hogy Erdélyben két gyár kivételével meg vannak szervezve munkástársaink. Erős a reményünk, hogy rövidesen ez a két gyár is szervezkedni fog annál is inkább, mert gazdasági vérkeringésük ezt diktálja és Dvoracsek ur, az üveges munkaadók vezérkari főnöke is kénytelen lesz a szakszervezetet respektálni, bármennyire is fáj ez neki és Dvoracsek ur, a veszedelmes tigris, meg fog szelidülni rövid időn belül.

Azonban figyeljük meg egy kissé a

legújabb üveges-eseményeket. Azokon a helyeken, ahol munkástársaink benyújtották a kollektívszerződést (egy esetet sorolok fel), Tordán ahányszor elvtársaink közölték a vezérigazgatóval, hogy a munkásság részéről az az óhaj merült fel, hogy tárgyalják meg a kollektívszerződést, a vezér ur minden alkalommal egy-egy kibuvót talált. Legutóbb azt a ravasz hazugságot eszelte ki, hogy január 6-án kongresszust tartanak Clujon és ettől teszi függővé a kollektívszerződés tárgyalásait. Természetesen, mindezekből egy szó sem volt igaz és hogy bosszuját kitöltse a munkásságon, az üvegyárban foglalkoztatott 8—10 éves leány- és fiuproletárgyermekek fizetését redukálta. Mellékesen megjegyezzük, hogy ezeknek a félig-meddig árva, védtelen gyermekeknek a legborzasztóbb helyzetük van. Egész nap, alig egy pár leíért kénytelenek dolgozni, hogy ezzel kisegítsék a szegény apát, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között mégis valahogy megélhessenek. (Közelebbi számunkban foglalkozni fogunk speciál az üvegyárakban foglalkozó gyermekekről). Ez a mai kapitalista erkölcs, nem ismer kiméletet, mikor saját érdekeinek a megvédéséről van szó, sem kiméletet, sem humanizmust. Munkás dolgozz, a pénzeszságot én majd tömöm! Ez az ő jel-szavuk.

Nézzük meg egy kicsit egy másik üvegyárban dolgozó munkástársaink helyzetét. Fleisig ur az avrigi üvegyár boldog tulajdonosa, bizony hát ő sem akar elmaradni kollegái hőstetteitől. Ez a fiatal, tapasztalatlan munkaadó azt hiszi, hogy ha elbocsájt öt munkást és külföldről behoz másik ötöt, ez a másik öt talán olcsóbban fog dolgozni. Nagyon tévedett, mikor látta, hogy a külföldi munkástársaink sem dolgozhatnak olcsóbban, nemcsak a saját anyagi, hanem a szolidaritás szempontjából sem, fogta magát Fleisig ur s ezeket a külföldi, több családos apákat a tél közepén elbocsátotta és visszavette a régi munkásokat. Ebből a szomorú tényből tanulhatnak a külföldi munkástársaink is, hogy nem mind arany, ami fénylik. Ők anélkül, hogy információt kértek volna a romániai helyzetről, lejötték ide és amikor már itt vannak, látják azt, hogy semmivel sem jobb a helyzet itt, mint külföldön. Mindezek fölött a leg-
ravaszabb kapitalista a Valea Franțului-i üvegyáros, aki céltudatosan és tapintattal, körültekintéssel tudja vezetni az offenzívát a munkásság ellen. Ugyanis látva a gyáros ur a közeli eseményeket, igyekezett a munkássággal mielőtt meg szervezkedett volna, egy kollektívszerződést kötni, amiből leközlünk egy pár adatot, hogy munkástársaink ebből is tapasztalatokat merítsenek. A szerződés 1923 november 15-től, 1924 november 15-ig érvényes, bérrevízió nélkül. Habár az a mai körülmények

között nagyon fontos, hogy a drágaság emelkedése arányában a fizetések is emeltesse. A napszámosok fizetése hetenként 175 lei! A szekeresek havi 1200 leit kapnak. Az olvasztómester 3500 leit kap havonta, a gépész 2200-at, a fűtő 1300 lei fizetést kap, a segédolvasztó fizetése 1600 lei havonta és így tovább hihetetlenül alacsony fizetésekkel kötötték meg a munkásság kezét.

Kollektívszerződés Tomesten

Tomesti elvtársaink folyó év január 20-án kollektívszerződést kötöttek a munkaadójukkal, melyben azoknak a segédmunkásoknak, akik a kemencénél már nem tudnak dolgozni, más beosztást és 50%-os fizetésemelést biztosítottak. A domboru üvegfúvóknak 26%-al emelkedett a fizetésük, a többiek pedig 15%-os béremelést kaptak.

Az összes százalék-különbözeteket 1923 október 1-ig visszamenőleg már ki is fizették a munkásságnak. A kollektívszerződés egy évben 6 napi fizetéses szabadságot biztosít a munkásoknak.

A bukaresti „Titan“ üvegyári munkások szakszervezetének erkölcsi és anyagi jelentése

1923 június hó 1-én alakult meg a „Titan“ üvegyár munkásainak a szakszervezete, amely szervezetnek 1924 január 1-ig a vagyoni mérlege a következő:

Bevételek:

Beltratózási díjakból	305—	Lei
Tagkönyvekből	192—	”
Heti járulékokból	3340—	”

Osszbevétel . 3837— Lei

Kiadások:

Utassegély	50—	Lei
2 bani járulékonként	1364	”
20% a csoportnak	668—	”
Készpénz a szövetség-nél	310536	”

Osszesen . 3837— Lei

31 szakmai értekezlete és 28 vezetőségi ülése volt a csoportnak. Tartalékalapot létesített a tagok hathatósabb segélyezésére, melyből utas- és betegsegélyek lettek folyósítva. Kollektívszerződést is kötött a csoport és erkölcsileg és anyagilag támogatott több szaktársat.

Egyszersmind a tagok tudomására hozza a vezetőség, hogy csak azoknak fizet ki segélyt, akik járulékaikkal rendben vannak.

Dapos, Hoffmann,
elnök pénztárnok
Gnat Filip, Hegel József,
ellenőrök

Bérmozgalom miatt az avrigi üvegyár szigorúan kerülendő.

Csoportalakulás Azugán. Január 18-án tartották az azugai (Regát) üveges cementgyári munkások csoportalakuló gyűlésüket Lintzmeier elvtárs elnöke alatt. — Szövetségünket Mirescu kerületi titkár képviselte, ki lendületes beszédében foglalkozott az üvegyári munkások helyzetével s szervezkedésre hívta fel a jelenlévőket. Együttal említést tett a cluji országos

konferencián hozott fontos határozatokról, amelyek mind az üvegyári munkásság gazdasági helyzetének javítását célozzák. Ezzel kapcsolatban értesítette a munkásságot, hogy a tordai, tomesztii, brassói és ploesti üvegyári munkások bérmozgalomban vannak, tehát oda ne utazzon senki, míg e mozgalmak tartanak. Ugy szintén kerülendő a Béli üvegyár is, ahol a munkáltató csendőri és hatósági segédlettel akadályozza a munkások szervezkedését. Az alapszabályok megmagyarázása után a gyűlés egyhangulag kimondta a csoport megalkulását. Az új vezetőségben a következő elvtársak választottak be: Lintzmeier Emil elnök, Voicikovszki Ferenc alelnök, Gh. Roșnoveanu és Mendelski József titkárok, Lintzmeier Rudolf és Cívola Károly pénztárnokok, Hübner József, Cívola Verina és Lenker Frantzen ellenőrök.

Kizárás. Kraxner Alfréd nevű csoportvezető a resicai mozdonysereldeből sokalta az első osztályu tagdíjakat és harmadik osztályba szeretett volna átmenni. A vezetőség természetesen nem fogadhatta el ezen érvelését, amiért Kraxner ur a legbrutálisabban viselkedett és reprodukálhatatlan megjegyzéseket tett a szervezetre. A bocsánatfajta helyi csoport határozatilag kizárta Kraxner urat a tagok sorából alapszabályellenes viselkedéséért és egyszerűen kéri a resicai üzemek munkásait, hogy ezen egyénnel szóba se álljanak.

Munkásnyuzó főnök Aninán. Aninán a csavargyárban van egy Pápa névre fűlő munkásból lett gyári főnök, aki munka közben elvesztett féllábával azzal kívánja pótolni a vezérigazgatóság előtt, hogy állandóan terrorizálja és pofozza a munkásait. Ennek az urnak annyira fejébe szállt a hatalom, hogy a gyárnál 10—12 évet dolgozó munkásokat is bizonytalan időre szabadságot. Jó lesz, ha alább hagy a főnök ur a brutalitásával, mert még könnyen leszállíthatják az uborkafáról.

Egy modern betegsegélyző pénztár. Románbocsánban a gyógyszerár nem ad gyógyszert a betegsegélyző betegeknek, mert a pénztár még a régi és több ezer leire rugó adósságai megfizetését is elmulasztja. Dr. Róth ur, a betegsegélyző orvosa azt kívánja, hogy a halálos beteg is hozzá menjen vizitremert ő bizony nem megy holmi munkálakására, ha külön jól meg nem fizetik. A családtagok kezeléséről pedig hallarszem akar. Ime ide jutottak a modern centralizáció nagyobb dícsőségére, az autonóm betegsegélyző pénztárak államosításuk után. Ugy látszik haladunk a korrallal, mint a rák — visszafek

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Sírada Memorandumului 21

Gutenberg-könyvnyomda Cluj